

MENNESKER MED AUTISME OG ASPERGERS SYNDROM UDFORDRER KRISTNE FÆLLESSKABER

“Det er ikke særlig kaffehyggeligt, når der er en med, som hele tiden ødelægger det kaffehyggelige fællesskab,” siger Henrik Jacobsen, der har Aspergers syndrom.

Rikke Thomassen

Mennesker med autisme og Aspergers syndrom er meget konkret tænkende, og det kan derfor være svært for dem at forholde sig til det, præsten eller en taler siger. Man kan ikke sige, at de misforstår det, der bliver sagt, for de forstår præcist og konkret, hvad præsten siger.

Carsten Mølgaard Hansen (billedet) er pædagog på bofællesskabet Sydhjørnet i Vamdrup, og oplever jævnligt hvordan mennesker med Aspergers Syndrom eller autisme forstår ting forskelligt fra andre mennesker.

“Det kan være et ord, der ikke giver mening for dem i sammenhængen, og dermed kommer til at fylde alt. Det kan også være svært med oplæsning fra Bibelen, fordi Bibelen mange steder ikke er skrevet på et let forståeligt dansk. Og alle de historier og lignelser – hvorfor er det ligesom det? Det kan være svært at forstå sammenhængen,” siger Carsten Mølgaard Hansen.

“Derfor er det vigtigt, at præsten eller taleren forstår at tale et enkelt sprog og holde pointen ret simpel. Salmer kan også

være svære. Alle de ord, der bliver brugt – og mange gange et gammeldags sprog. For eksempel: Hvad betyder “huld” og “hald”? Det kan også være, at der er en, der taler om “en lang vandring” i overført betydning, og så vil et menneske med autisme eller Aspergers syndrom tænke: En vandring? Hvilken vandring? Vi har da ikke været ude at gå,” siger Carsten Mølgaard Hansen.

Løs snak er en udfordring

Når det er kirkelige fællesskaber uden for kirken, for eksempel en bibelstudiegruppe, kan det også være vanskeligt med den løse snak om et emne.

Johannes Christiansen er 43 år og bor på bofællesskabet Sydhjørnet, som er et bofællesskab blandt andet for mennesker med Aspergers syndrom og autisme. Johannes Christiansen synes det kan være svært med onsdagscafé i Vamdrup. Han vil gerne bidrage med noget, men ved ikke, hvad han skal sige – især hvis gruppen ikke holder sig til det kristne emne, der er lagt op til.

“Det er svært at svare på deres spørgsmål. Jeg ved godt, det er inde i mit hoved. Jeg føler, det er på grund af mig, at samtalen går i stå. Det er som om, det er min skyld. Nogen gange sidder jeg sammen med nogen, der ikke siger noget. Så skulle jeg bare sige noget. Men det er svært at få det sagt,” siger Johannes Christiansen.

Har behov for at det er konkret

Henrik Jacobsen er 38 år og har Aspergers syndrom. For ham har det også været en udfordring at indgå i fællesskabet omkring bibelstudie.

“I mange fællesskaber mødes man, drikker noget kaffe, læser et stykke i Bibelen og snakker sammen om teksten. Så kan man opleve, at den ene mener det ene og den anden det andet, og jeg tænker: I mener ikke det samme? Er vi enige om, at vi læser i den

samme Bibel? Der må være noget, som er rigtigt,” siger Henrik Jacobsen.

“Efter en aften med bibelstudie har jeg nogle gange skrevet ned, hvad det er, vi har snakket om, og lavet nogle svaroverskrifter. Tre sætninger – det er vi nået frem til i aften. Men så har jeg gjort det alt for konkret.”

“Jeg synes, der er plads til mig nu, men for ni år siden var min oplevelse i bibelkredse noget anderledes. På et tidspunkt tænkte folk: “Du splitter mere, end du bidrager. Det er bare rigtig tungt at have dig med.” Jeg har engang spurgt om at komme i en bibelkreds, men der var ikke plads til mig. Jeg kan godt tænke, at de kristne, som siger, de er kristne, at ret få af dem faktisk er kristne. For hvis de virkelig var kristne, så ville de have næstekærlighed, og så ville de huske at bede nok for at kunne inkludere, lige meget hvem. Det handler faktisk ikke om Gud, det, der går galt. Det handler om, at vores fællesskaber er blevet kaffehyggegelige. Men det er ikke særlig kaffehyggegeligt, når der er en med, som hele tiden ødelægger det kaffehyggegelige fællesskab.”

Savner en målsætning og en plan

Henrik Jacobsen kunne også ønske, at der var mere fokus på at have en målsætning og en arbejdsplan i det kristne fællesskab.

“Vi er her, og vi vil gerne der over. Hvordan kommer vi der over? Og hvornår skal vi være derovre? Når jeg læser i min Bibel, så er tro for alle dem, jeg kan læse om, det er en udvikling, en rejse og en vækst. Og jeg har aldrig hørt om en rejse eller noget, der skal gro, som bliver ved med at gentage sig selv. I dag har jeg lært så meget om mig selv som Asperger, at jeg godt kan være i det, men hvis jeg skal tale om andre Aspergere, så vil det være lettere for dem at være i det, hvis de kan se en plan og et mål: “Hvad er det, jeg får du af det i dag, hvad får jeg ud af det i morgen?”

Ønsker muligheden for at spørge præsten

Henrik Jacobsen foreslår også, at der efter hver gudstjeneste skulle være mulighed for at stille spørgsmål til præsten, så der kunne komme ro på tankerne omkring det, der ikke var forstået eller de tanker, der opstod efter gudstjenesten.

Carsten Mølgaard Hansens erfaring er

også, at der kan opstå mange spørgsmål og usikkerheder hos mennesker med autisme og Aspergers syndrom i forlængelse af en gudstjeneste eller et andet kirkeligt møde. Hvis præsten eller taleren stillede sig til rådighed, kunne man for eksempel få svar på, hvad der menes med "en lang vandring", når der ikke er nogen, der har været ude at gå.

Bibeltekster giver ikke mening

Uddrag af dialog mellem Carsten Mølgaard Hansen og Johannes Christiansen. Carsten lægger ud:

- Hvad kan du godt lide ved at komme i Kirken?

Jeg kan godt lide Jens Henriks (præsten, red.) prædikener. Jeg kan ikke så godt lide når der bliver læst, for det er ikke altid det giver mening. Det næstbedste er, hvis der er barnedåb og præsten udlægger betydningen helt nede på jorden på forskellige måder fra gang til gang, sådan helt naturligt. Det er også godt med salmerne, når de passer til årstiden.

- Eller når de passer til prædiketeksterne?

Nej. Det giver ikke mening.

- Du kommer også i onsdagscafeen. Når de andre snakker, er du så med i snakken?

Jeg vil gerne bidrage til onsdagscafeen med noget kristent. Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige.

- Er det svært at være med i de andres

snak, når samtalerne handler om mange forskellige ting?

Ja. Det skal være noget kristent.

Siger de noget til dig?

Ja. Det er svært at svare på deres spørgsmål. Jeg ved godt det er inde i mit hoved. Jeg føler, det er på grund af mig, at samtalen går i stå. Det er som om, det er min skyld. Nogen gange sidder jeg sammen med nogen, der ikke siger noget. Så skulle jeg bare sige noget. Men det er svært at få det sagt.

Jeg undrer mig over, at de altid siger "Nu titter til hinanden". Kunne det ikke lige så godt være en anden?

- Kan det ikke bare være fordi, præsten er meget glad for den sang?

Nej, det kan ikke være derfor.

"Man kommer jo bare og sætter sig"

Uddrag af Rikke Thomassens interview med en mandlig beboer på bofællesskabet Sydhjørnet:

- Hvad kan du lide ved at komme i kirke?
Det er hyggeligt at synge sange og høre, hvad præsten har at fortælle.

Jeg kan godt lide at følges med nogen fra Sydhjørnet, når jeg skal i kirke.

Det er godt, når der sker lidt andet end den almindelige gudstjeneste, for eksempel nytårsparade, og jeg kan godt lide, når der er kaffe og kage.

- Er de gode til at tage imod dig?

Jeg mødte Inge, og hun sagde "hej" og "det er pudsigt, du også er her".

Han kigger på pædagogen, der sidder ved siden af og spørger:

Hvad mener hun, når hun siger, om de tager imod mig? Man kommer jo bare og sætter sig.

“SKAL JEG HOLDE EN PLADS TIL DIG, SOFIE?”

“Det er ikke særlig kaffehyggeligt, når der er en med, som hele tiden ødelægger det kaffehyggelige fællesskab,” siger Henrik Jacobsen, der har Aspergers syndrom.

Rikke Thomassen

“Sofie er pjattet med at komme i missionshuset. Vi har tre piger, og Sofie ved de i hvert fald, hvem er,” fortæller Marianne Heldgaard fra Videbæk. Hendes datter, Sofie Heldgaard, er 19 år og udviklingshæmmet.

“Mange er glade for Sofie, og hun har også sine favoritter. Når vi kommer, kan der være en, der råber: “Skal jeg holde en plads til dig, Sofie?”. Det er en dejlig velkomst – og i det hele taget er der mange, som gør meget ud af at hilse på Sofie. Hun elsker også, når vi skal på samfundslejr, og inden vi skal af sted, skal vi altid gennemgå: “Kommer de? Kommer de? Kommer de?” Hun har svært ved at slappe af, hvis alle ikke er der, og hun vil så gerne have alle med,” siger Marianne Heldgaard.

For familien har det været rart komme af sted til møderne i missionshuset, fordi de har følt, at de andre i missionshuset kender Sofie godt og kan rumme hende.

Kirken er et mere helligt sted

“Anderledes har jeg det med kirken, hvor der kommer mange, vi ikke kender – og som ikke kender Sofie. For Sofie kan godt have svært ved at være stille, og vi er så bange

for, at nogen skal føle sig generet af det. Måske er det også fordi, jeg tænker, at det er et mere helligt sted, og fordi jeg ikke er helt tryk ved de andre. Jeg er så bange for, hvad de vil tænke eller sige, for vi vil jo helst ikke falde for meget udenfor eller få mere opmærksomhed end højst nødvendigt,” siger Marianne Heldgaard og understreger også, at de ikke på noget tidspunkt har oplevet, at de ikke var velkomne i kirken.

“Vi har ikke været så trofaste i kirken, som vi har været i missionshuset. Vi ville være kommet mere, hvis Sofie kunne rumme det, men der har været nogle udfordringer for os ved at have Sofie med til gudstjeneste, og vi har skullet finde ud af, hvordan vi kunne tackle det bedst.”

“Det er nu blevet sådan, at vi i kirken sætter os i det ene kirkeskib, hvor der kun er tre rækker. Derfra har Sofie ikke så meget, hun skal holde øje med – for hun har mange ting, hun gerne vil holde styr på. I sideskibet er der også en bagdør, vi kan komme ud af, hvis der er behov for det. Når man har helt små børn kan man risikere at skulle gå hele vejen ned gennem kirken med et barn, der græder højt, for at komme ud. Men det er ikke så sjovt at skulle gå ud med en 19-

årig, der ikke kan være stille. Jeg kan godt have fornemmelsen af, at vi sidder på nåle i kirken, fordi Sofie kan være så uforudsigelig,” siger Marianne Heldgaard.

“Bare det at gå til alters kan være svært, for hun siger, at hun ikke vil med op og have kaffe. Men hun kan heller ikke sidde selv, for så sidder hun måske og snakker højt,” siger Marianne Heldgaard.

Derfor bliver det ofte sådan, at Marianne og hendes mand går til alters på skift, mens den anden bliver hos Sofie. Men de arbejder stadig på at få det til at fungere på en måde, så de kan gå sammen til alters og Sofie kan sidde selv imens.

“Det er ikke fordi, ting ikke bliver trukket ned på et børneplan, og der er også børnekirke – men det er hun jo for stor til. Vi har også svært ved at tage hende med til forbøns- og lovsangsgudstjeneste, for dér er hendes søskende, og de skal også have lov at foretage sig noget uden Sofie,” siger Marianne Heldgaard.

Fortsatte i børneklubben

Det er også nogle af de overvejelser Marianne Heldgaard og hendes mand, Ove Heldgaard, har haft i forhold til Sofie og børne- og ungdomsklubberne. De har skullet tage hensyn til både Sofie, hendes søskende, lederne i klubben og de andre børn.

“Sofie gik i børneklub indtil konfirmationsalderen. Hun rykkede ikke op til hverken junior eller teen, for de ville slet ikke kunne rumme hende, og jeg ville føle, jeg udstillede hende, hvis hun skulle være med,” siger Marianne Heldgaard.

“Jeg var leder i børneklubben, og her var Sofie med. Jeg havde en ung pige, som tog sig af Sofie, når vi var der, for jeg kunne ikke have en opgave, når jeg havde Sofie, for hun kunne ikke forstå, når jeg skulle noget andet end at tage mig af hende,” siger Marianne Heldgaard.

Marianne og Ove Heldgaard har gennem årene haft mange tanker om, hvordan de kunne gøre det bedst muligt med det aktive kristenliv.

Kan se gudstjenesten hjemme

Gennem årene har Marianne og Ove Heldgaard haft mange tanker om, hvordan de kunne gøre det bedst muligt med det aktive kristenliv. De har blandt andet valgt at være alene af sted til mange af møderne i missionshuset om onsdagen, hvor Sofie var i aflastning, så de også kunne komme til møde alene som par.

“Jeg har også overvejet at tage Sofie med til gudstjeneste særligt for udviklingshæmmede, men tænker også, at vi skal passe på ikke at sprede os over for meget, netop når det kan være svært for Sofie at rumme det,” siger Marianne Heldgaard.

Ofte har de benyttet sig af muligheden for at sidde hjemme og se gudstjenesten fra Videbæk Kirke i TV, fordi det har givet en ro, som de har svært ved at finde, når de har Sofie med til gudstjeneste i kirken.

Den hjemlige afslappethed har de dog haft til møderne i missionshuset. Her har de følt, at de kunne slappe af i fællesskabet, og Marianne Heldgaard glæder sig også over, at Sofie er meget tryk ved at komme i missionshuset – ja, helt pjattet med at komme i missionshuset.